چیرۆکی وەرگێڕدراو

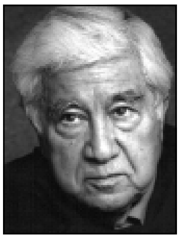

یەشار کەمال

مێشوولە

و:محەمەد عەبدولڕەحمان زەنگنە

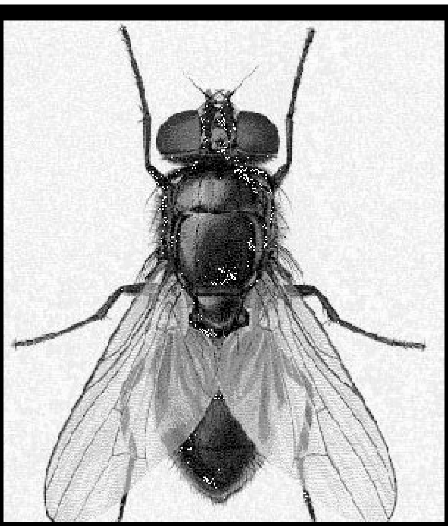

حەسەن هەردوو دەستی تاکو ئانیشکی بە ناو گەنمە ساردەکەدا کرد، تاکو ماوەیەکیش لە ناویدا مایەوە، پاشان هەردوو دەستی دەرهێنا. شەوێ لە شەوەکانی حوزەیرانی گەرم و خنکێنەر، ئەستێرە گەورەکان و بچووکەکان لە شەوێکی تاریکدا وەکو شمشێر یەک لە دوای یەک ئاسمانیان دەدڕی.

حەسـەن هات لە سەر ژنـەکەی وەستـا لەسـەر ئەرزی خـەرمانە ساردەکە نوسـتبوو. سنگە کـراوەکەی لە سـەر ئەرزەکـە توند کردبو هەناسـەی یـەک لە دوای یەکی دەکـێشـا دەتگوت مـووشـەدەمـەیە(منفـاخ) پەنجا هەنگاو لەو لایانـەوە تاکو گردەکەی بەرامـبـەریان کێڵگەیەکی ڕەشی برنج بۆنی پیسـی زەلکاوو تەڕ و قورس و ناخۆشی لێوە دەهات.

ئافرەتەکە ئەملا و ئەولای دەکرد و دەمی کردبۆوە و بەگرانی هەناسەی دەکێشا.

حـەسـەن لە نزیک سەریەوە دانیشت، مێشوولە وەکو هەورێکی ڕەش لە سـەر سـەریانەوە بوو، ژنەکە لە پاسکردنیـان مـاندوو ببـو نەیدەتوانی دەسـەکانی بجـوولێنـێ و هەمـوو لەشی مێشـوولە پێیـەوەی دابوو، کراسـەکەی بەری هی ئەوە نەبوو نەیەڵێ مێشـوولە پێیـەوە بدات. دەستی حەسـەن بەردەوام دەجووڵا و لەسـەر سنگ و ڕانی بوو.

ئافرەتەکە وتی:

«حەسـەن، حـەسـەن دەسەکانم مـاندوو بوو ئەوەندە مێشـوولەم دەرکرد لەشـمـیـان پارچە پارچە کرد»

زۆریش لە خۆڵەکەدا گەوزایەوە و پاشان وتی«ئای ئای مردم» دەستی بە خواردنی سمت و سنگی کرد، وەکو بڵێی دەیەویست بیدڕێ«کاشکی بمردایەین و لەم دێیە رزگارمان بوایە. ئەمە چییە؟ با بۆ ماڵەوە بڕۆینەوە».

حـەسـەن وتی: بڕۆین بەڵام ئایا باوەڕت وایە مـاڵەوە لێرە باشترە،مێشووله لە مـاڵەوە زۆر ترە.

ژنەکەی وتی:

«من مردم ئەمە چییە؟»

حەسـەن، سنگی نا بە شانی ژنەکەیەوە وتی:

«گەنمەکە دەدزن، هەمووی دەبەن»

ژنەکە وتی:

«کەواتا چی بکەین؟»

حەسـەن:

«چارە چییە»

حەسەن بە توندی بە ناوچاوانی خۆیدا دەداو وتی:

«ئای دەڵێی دەرزیمان پێدا دەکەن، هەموو دەستم خوێنی سووری لێدەردێ

خوێنیکی زۆریان مژیوە، بە شەواڵەکەی باش سڕی.

ژنەکە وتی:

«حەسەن، چی دەڵێی، کایەکە هەڵدڕین و بچینە ناو یەوە؟»

« لە گەرما دەمرین»

«بەڵام لێرە بمێنین بەمجۆرە مێشوولە دەمانخوات»

«ئەی چی بکەین»

ژنەکە بە تووڕەییەوە هاواری کرد:

«ئەمەی لێرە مێشوولەی دروست کرد چاوی کوێر بێت، هەتا ماوە لە دەست و پێ بکەوێت و لە سەرئەرز بەخشکەیی ئینشائەڵلا بڕوات»

حەسەن«ئێمە زۆری تەحەمول دەکەین»

ژنەکە«حەسەن چارەیەک بدۆزەرەوە. تاکو بەیانی تەحەمول ناکەم دەمو چاوم ئاوسا »

دەستەکانی نە دەوەستا، **بەردەوام لە لەشی دەدا** .

«دەبێ ئەم کێڵگە وشک بکرێتەوە، پێویستە هەموو کێڵگە برنجەکان وشک بکرێنەوە» کۆمەڵە کایکەی بە پەلە هەڵدڕی و چووە ناوییەوە، کاتێ ساردی کایەکە بە لەشی گەیشت.. بانگی کرد:

«وەرە زۆر ساردە، وەرە خۆتی تێهاوە»

حەسەن لێی نزیک بووەو وتی:

«بەڵام دەسووتێنی» مێشوولەش ئێستا دەبینی، لەوێ دەرچۆ.

ژنەکە لە ناو کایەکە دا خۆی توند کردبوو تا ملی و هەردوو دەستیشی لە دەوری سەری دەجووڵایەوە.

«نایەڵم مێشوولە لە سەرم نزیک بێتەوە»

«ئێستا دەبینی»

ئارەق لە لەشی ژنەکە دەهاتە خوارەوە، کایەکەش دەنووسایە لەشیەوە و دەچەقییە لە

شیاو دەیسووتاند.

«ئای ناو کایەکە چەندە ساردە»

حەسەن:

«ئێستاکە دەیبینی»

ئافرەتەکە ڕاست بووە وە و وتی :

«ئای، لەم دێیەدا پیاوێک نییە ئێوە تەنها بە ناو پیاون لە(مورعش)ەوە، پیاوێک هاتووە هەموو ڕاستییەکەی بە زەلکاو کردووە.»

حەسەن وتی:

«لە دەوریدا، لەبەر ئەوە پارەی هەیە»

ناو کایەکە زۆر گەرم بوو، ئەوەندەی نەما بوو ژنەکە بخنکێ، دانە جیڕەی بوو دەیەویست بازداتە دەرەوە، حەسەنیش لە بەردەمیەوە دەهات و دەچوو.

«حەسەن وەرە ناو کایەکەوە وەکو بەفر ساردە وەرە ناو کایکەوە مێشوولە لەوێ دەتخوا»

«پێم وت وەرە»

«بەم جۆرە باشە»

«وەرە پیاوەکانی دێیەکی گەورە.. لەم دێیە منداڵێک نەماوە تووشی گرانەتا نەبووبێت. گرانەتا هەموویانی ماندوو کردووە. تف. پیاوەتیتان بمرێت».

«وەرە ژێر کایەکە»

حەسەن کەمێک بیری کردەوە پاشان کایەکەی و خۆی هاویشتە ناوییەوە، یەکەمجار هەستی بە ساردی کرد.. پاشان. ژنەکە ئەوەندەی نەما بوو لە هۆش خۆی بچێ، دەمی کرا بۆوە و زۆر بە گران نەفەسی دەکێشا.

پیاوەکانتان بمرن، ئایا ئەگەر ئێوە پیاو بووایەن دەیتوانی لێرە کێڵگەی برنج بکات.

دەیتوانی، چونکە خاڵۆی پشتوانێتی».

تەنانەت ئەوەندە بێدەسەلاتن ناچن بۆ لای میری بۆیان روون بکەوە کە هەموو خەڵکەکە و منداڵان، هەموویان گرانەتا هەڕەشەیان لێدەکا، داوای(کولە)ناکەن، پیاوان وەکو ئێوە شایستەی مردنن، ئەگەر ئێستاکە کولەمان بوایە..

حەسەن لەناکاو لە ناوەڕاستی کایەکەوە هاتە دەرەوە وتی:

مردم، سووتام، تۆ چۆن دەتوانی»؟

ژنەهیچی نەوت.

ژنەکە خەریک دامابوو. بۆنی ئارەق و بۆنی زەلکاوە تیژەکە و ترشەکە لەگەڵ بۆنی کای تەڕ تێکەڵاو بوون. کایەکە نووسابووە لە شێوە و ئەو شۆێنانەی کە سووتاون بە بۆنەی پێوە دانی مێشوولەوە.

«بریا هەموو پیاوانی ئەم دێیە دەمردن، وەرە لێرە دەرمکە، نەک لەوێ بەم جۆرە لە دەرەوەی».

هەرکە لە ناو کایەکە دەرچوو لە سەر خۆڵەکە درێژ بوو(ئای خۆڵەکە چەند ساردە)

ئەوەندەی پێنەچوو مێشوولە لە سەر سەری هاژەی دەهات.

«ئای، ئای وەکو سەگ گاز دەگرن، وەکو سەگ. هەر یەکە لەوانە ئەڵێی سەگی هارن».

لەسەر ئەرزی خەرمانەکە دەگەوزایەوە و هاواری دەکرد:

پیاوەکانتان بمرێن، ئەگەر بۆ لای میری بڕوایەن هەر یەکە لە ئێوە کولە یەکی لە(مورعشی) یەکە وەر دەگرت، ئێوە هەمووتان لە(مورعشی) دەترسان کە باڵای یەک بستە.

حەسەن:

لێی نەدەترساین، بەڵام موختار بەرتیلی لێ وەرگرتووە.

نەخێر ترسان:

قسەی مورعشی دەڕوات، چونکە لە لایەن میرییەوە یاریدەدەری هەیە.

حەسەن: هەردوو ڕانە بە دەرەوەکەی بەخۆڵ دەخوراند، ژنەکەش ڕای دەکرد و هاواری دەکرد. (بۆ کوێ بڕۆم ئەوە پێویستە، ئەوە پێویستە)

دووا جار ماندوو بوو دانیشت و هەردوو دەستی بەملاو بەولای خۆیدا شۆڕ کردەوە و وتی:

«بابێت بمخوات».

بەم جۆرە بە بێ جوڵە ماوەیەک مایەوە(مورعشی) ئەو بوو توانی ئەوەی ئەلیفای ڕفاندوو ڕزگار بکات لە دەست میری شوکری شێت پەنجەرە و دەرگای دەشکاند ئەلیفای برد و

خستیە پشتی ماینەکەی و بردی بۆ دۆڵی سیرانفیچ مەرعوشی رزگار کرد.

«لەبەر ئەوەی شوکری شێت سوودی هەیە بۆی»

«هیچ کەس لە ئێوە بۆلای میری نەچوو کێڵگەکانتانی داگیر کرد، هەموو تووشی گرانەتا بوون».

ژنەکە پاڵ کەوتبوو شانەکانی ڕەش بوون، لە تاریکاییە کەدا کرژ و کورمۆڵە ببوو حەسەن هێشتاکە هەردوو ڕانەکەی بە خۆڵەکە دەخوراند، زیاتر بە پەلە دەیخوراند و چاوی لە سمتە خڕەکەی و لەشەکەی بوو، ماوەیەکیش باوەشی لە خۆڵە گەرمەکە دەداو پاشان لە ژنەکەی نزیک بووەوە و دەستی بەسەر شانو سمتی دەهێنا ژنەکەی بەلاکەی کەدا وەرچەرخا.

«ئەی ژن».

«ئەی پیاو شێت بوویتە».

بەسکە خشکێ لێی نزیک بوەوە و دەرمارەکانی پلیان دەدا.

ئایا شێت بوویتە؟ ژنەکەی وای پێوت و دیسانەوە وەرچەرخاو وتی.

وەختە بۆ خەو کوێر بم. بەسکەخشکێ دیسانەوە بەرەو لای ڕۆیشت «مێشوولەخواردمی»

دەستی لەسەر سمتی بوو. بەردەوام لە گەڵیدا یاری دەکرد.

ژنەکە وتی«ئۆوەه»

حەسەن خۆی بەسەردا داو ژنەش نەیویست خۆی رزگار بکا.

کاتێ شوکری شێت ئەلیفای فڕاند، بۆ شیوە ساردەکە هێنای. هەردووکیان لە ئارەقەدا خنکا بوون لەسەر ئەرزی خەرمانەکە، هەورێک لە مێشوولە بە سەریانەوە هاژەی دەهات، شەوەکەشی قورس و گران و بۆ گەن بوو، دنیاش تاریک بوو، دەنگی بۆقەکان لە کێڵگەی برنجەکەوە دەهات دەستی ژنەکەی گرت و هەڵیساندو خۆڵەکەی ژێری تەڕ بوو لە ئارەقەدا و قوڕ ئاسا بوو.

حەسەن وتی:

«سبەی بۆلای میری دەچم، سکالایەکیان دەدەمێ و ئەم کێڵگانە هەمووی وشک دەکەن».